

Jedno je jisté: Nic není jisté POSLUŠNĚ HLÁSÍM

Bývalo to za onoho času tak, že při každém natáčení čehokoliv na pás bylo na počátku uvedeno, co obsahuje, případně – při delších programech – kolikátý pás dotyčného pořadu to je. Časem se od toho upustilo, všechno bylo sepsáno na průvodním formuláři nazvaném Křestní list, kde byly veškeré údaje, včetně účinkujících, režie i stopáže. Mělo to svoje výhody, ale ovšem i záludnosti, jak vyšlo najevo poté, co se křestní listy tu a tam nenašly a muselo se narychlo zjišťovat, co vlastně na tom kterém pásku je, či – ó Velvary – naopak není. Z fonotéky se pásy posílaly k vysílání podle čísel na krabicích a bylo věcí techniků včas si zjistit, zda i uvnitř je vše, jak má být. Není totiž pro hlasatele – zvláště při noční službě – vítanou změnou, když se na počátku ozve: „...chnické hlášení: SOBR, pás první.“ Načež vypukne hluboké ticho, vydatné tak, že je přímo naléhavě slyšitelné. Co teď a co místo ohlášené hudby, když jsou po ruce jen záložní pásy pro případné doplnění pořadu, který by vyšel trošku kratší, než udávala stopáž? – Klasik by zde právem připustil, že „that is the question“, jenže hlasatelná není Elsinor.

Měl jsem v tomto ohledu více štěstí než mnozí jiní, jen jednou se mi stalo, že v nočním koncertu hudby velmi vážného charakteru se po ohlášení sice ozvaly první tóny, ale skladba se nějak velmi pomalu rozjížděla. Něco tomu chybělo: ovšem nejsem expert na tento druh muziky, netroufal jsem si vyslovit nějaké podezření, či dokonce cokoli usoudit. A tak jsme s vysílací technikou čekali, jak se to vyvine. Řešení bylo nakonec na nevelkém papírku v krabici. Název souhlasil, další větička však všechno objasnila: „Orchestrální podklad“. Bác ho! Na podklad se dotáčejí sólisté, bez kterých je skladba ovšem k nepoznání. Jenže jiný pás nebyl – takže jsme byli nuceni dohrát to až k místu, kde se zvuk dal nenásilně stáhnout, a nasadit pokračování z druhého pásu. Teprve potom se ozvalo to, co jsme zůstali na počátku dlužní, totiž asi od poloviny skladba v plném znění. – No, stalo se, odestát se nemohlo. Čekali jsme, co na to řeknou posluchači. Ozval se jen jeden kritický hlas, ale zato velmi povolný, totiž autor, který si chtěl svoji skladbu poslechnout. Nakonec to prošlo v klidu, přiznal jsem, že došlo k záměně pásu, a požádal o prominutí, kterého se nám skutečně – díky autorově velkorysosti – dostalo.

Na jaře devětapadesátého roku bylo otevřeno zvláštní vysílání pod názvem RB-35, což byla zkratka pro oslavu Rozhlasu Brno k pětatřicetinám. Vysílalo se z nevelkého sálku v Učitelském domě, zvaném Komenium, za přítomnosti publika. V paměti mi utkvěl Vladimír Konůpka, dřívější dlou-

Richard Artschwager, *Dva obědy*, 1986

holetý hlasatel a pak režisér, když na mikrofon opakoval burzovní zprávy z května roku 1924: „Sláma cepem mlácená – cena za metrický cent beze změny.“ Svoje si tu užili někteří redaktoři, dosud neokusivší mluvení na mikrofon před publikem, ale všichni obstáli velmi dobře. Za hlasatele jsme tu předvedli čtenou scénku o nástrahách a radostech tohoto povolání – nebylo to špatné, škoda, že se text nezachoval: název zněl „Děkujeme za po-ZoRumění.“ Ohlas všech pořadů byl velmi příznivý, a přitom dodnes ani nevím, jak u tohoto živého vysílání fungovala Hlavní správa tiskového dohledu, velmi bdělá co do politického dozoru nad vším, co mělo jít do antény; nejspíše někdo sledoval průběh v kontrole a měl právo zásahu, „kdyby něco“. – Dost možná se tu projevilo určité uvolnění, které v padesátém šestém roce odstartoval XX. sjezd KSSS, kde byl odsouzen Stalin a jeho systém vlády. Jakkoliv to bylo velmi opatrné, trochu to i u nás otevřelo okna, takže se dýchalo o něco volněji. Zpoza dveří už nakukovala šedesátá léta, chystající se uvést věci vezdejšího života na správnější míru.

Pozvolna jsem se orientoval ve službách všeho druhu, ba dokázal jsem při zprávách vyplnit zbývající čas improvizací posledního textu tak, aby opakování nebolelo. Byl jsem k tomu ovšem vyzván kolegyní Zdenou

Thomas Schütte, *Zmrzlina*, 1987

Hustou, sám bych se k něčemu takovému asi nebyl odhodlal. Ale podtrženo a sečteno – měl jsem pocit, že už pomalu začínám *být* hlasatelem.

Jenže dát na vlastní pocity nevede často ke správnému hodnocení situace, i když se v nich člověk zdánlivě vyzná natolik, že vidí těch nezbytných pár metrů času dopředu. Možná to mám psáno v planetě, možná jen mimoděk dokládám latinské úsloví „VARIATIO DELECTAT“ čili „změna těší“. Můj nejbližší přítel Tom Pantůček to jednou vyjádřil slovy: „Ty jsi, kluku, všechno možné, ale hlavně fluktuant.“ (Ještě že to bylo v období „zásadního boje proti fluktuaci, brzdící naší rozvíjející se výrobu“, takže to nemohlo být nic osobního.) V každém případě doznávám, že jakkoliv jsem byl tehdy spokojen, že mám pěkné, nejednotvárné zaměstnání, při kterém se dá pracovat i autorsky (a navíc tu a tam jsem se dostal k úkolům, které už patřily do oblasti rozhlasového herectví) – nemohl jsem zůstat chladný vůči nenadálé nabídce svého starého kamaráda dr. Jiřího Vondráčka, který se stal čerstvým šéfem propagace Brněnských veletrhů a výstav. Jiří mi nabídl místo propagačního referenta s platem o poznání vyšším, než jsem měl jako hlasatel (pokud se nemýlím, měl jsem – se znalostí dvou jazyků – 1.100 Kčs), a věděl o mně, že jsem práci onoho druhu

dělal brigádně na dvou strojírenských výstavách, které veletrhům svého času předcházely.

Jsem zřejmě poznamenán nadprůměrnou dávkou zvědavosti (to jsem ještě nedělal, co to asi je, a co k tomu patří ?), vlastnosti, ne vždycky přínosné jeho nositeli, jehož zhusta dostává do nečekaných konstelací, kterým soudnickář František Němec dopřál označení, že jsou to „přímo situace“.

Potom není právě snadné stát se situovaným jedincem. Jenže to jsem v tu dobu ještě nevěděl. Poděkoval jsem kamarádům v hlasatelně za všechno, čím mi ulehčili, obohatili a okrášlili existenci, požádal je o propuštění do další etapy životního maratonu a rozžehnal se s nimi. Místo mě nastoupil promptně Vlastík Řičanek, právě příšlý z vojny. Zafluktoval jsem si tentokrát v tomto ohledu docela bez následků pro vývoj československé ekonomiky.

